

Rapporten en boeken

van Dijk A.J., van Vemden F.A., Hilbrands J.H. & de Roos J. 1999. Broedvogels van het Holtingerveld, Havelte, 1993-98. Rapport Natuurmonumenten, Uffelte. 60 pp. (Anserweg 8, 7975 PB Uffelte).

Het gebied van 1370 ha is op BMP-wijze geïnventariseerd. Sinds 1968 zijn 13 soorten van het toneel verdwenen; voor nog eens 6 soorten wordt verwacht dat deze binnenkort zullen verdwijnen (o.a. Nachtegaal en Wulp). Het rapport beschrijft in detail de vogelbevolking over een reeks van jaren; de meeste soorten hebben een verspreidingskaart uit één of meerdere jaren. In tabellen wordt de kartering nader uitgewerkt naar dichtheden op habitatniveau (de cijfers moeten als index worden gezien, niet als absoluut dichtheidscijfer). Van enkele soorten worden langlopende trends gegeven (1968-98). Het rapport is sterk toegespitst op beheer. -Rob G. Bijlsma.

Kleine J. & van Eerde K. 1999. Fauna-inventarisatie Dwingelderveld en omgeving 1998. Rapport in eigen beheer, Dwingeloo. 313 pp. (Davidshoeve 1, 7991 PB Dwingeloo).

Een echt tellersrapport, bomvol cijfers over een reeks van jaren van broed- en trekvogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen en vlinders. Het voorkomen van vogels wordt geschetst aan de hand van verspreidingskaarten, diagrammen met voorkomen over het jaar (niet-broedvogels) en over de jaren (broedvogels 1982-98), soms uitgesplitst naar habitat en onder vermelding van fenologie en broedbiologie indien bekend. Het is een schatkist aan materiaal, al zou een ingedikte versie voor een beheerder waarschijnlijk makkelijker te doorgronden zijn. Sowieso zou enige beperking geen kwaad kunnen, bijvoorbeeld door weglating van algemene soorten (nu toch niet betrouwbaar te tellen op zo'n oppervlak), de niet-broedvogels en de niet-vogels (een totaal andere discipline, met eigen telregels). In plaats daarvan zou wat meer aandacht geschonken kunnen worden aan soorten die er echt toe doen, zoals de heidebewoners en soorten waarvan we weten dat ze het niet zo best doen. Maar voor het overige niets dan lof. Er zullen weinig terreineigenaren in Nederland zijn die zo uitputtend jaarlijks over 'hun' terrein worden geïnformeerd. Dat Joop zijn werk wordt gewaardeerd en van maatschappelijk belang wordt geacht, bleek onlangs uit zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau (Van Nature 10(2): 1) -Rob G. Bijlsma.

Koopman E. & Koopman F. 1999. Jaarverslag 1998 van het ooievaarsbuitenstation "De Lokkerij" Reestdal. Eigen uitgave. (Schiphorsterweg 28, 7957 NV De Schiphorst) Uitgebreid nest-voor-nest overzicht van de broedresultaten in het slecht-weer jaar 1998. Hoewel er meer nesten dan ooit bezet waren (+25%), veel eieren werden gelegd en uitkwamen, was de sterfte onder nestjongen hoog en vlogen gemiddeld slechts 1.7 jongen per bebroed nest uit. Er worden veel bijzonderheden verstrekt, waaronder informatie over pleisterende Ooievaars in de regio, landelijke broedresultaten, afgelezen ringen, terugmeldingen en anecdotes. -Rob G. Bijlsma.

van Manen W. 1999. Van Wespandief tot Zwarte Specht in Midden-Drenthe over de periode 1986-1998. Rapport in eigen beheer, Assen. 24 pp. (Oosterbroekstraat 45, 9402 RB Assen).

Een goed voorbeeld van relevante informatie in compacte vorm publiceren in beperkte oplage (15 ex.). Beschrijft voorkomen, nestdichtheid en broedsucces (middels nestbezo-

ken) van alle roofvogels (Torenvalk is ondergeschoven kind), uilen, Nachtzwaluw en Zwarte Specht in het gebied van Schipborg zuidwaarts tot en met de boswachterijen Hooghalen, Grolloo en Schoonloo. Broedbiologie geeft volgende parameters: aantal nesthoudende paren, aantal eileggende paren, aantal succesvolle nesten, gemiddelde legsel- en broedselgrootte, gemiddeld aantal vliegvlugge jongen, legbegin en seksratio. Op kaarten staan de nesten aangegeven, voor sommige soorten (Nachtzwaluw, Ruigpootuil) territoria. -Rob G. Bijlsma.

Werkgroep Florakartering Drenthe. 1999. Atlas van de Drentse Flora. Schuyt & Co., Haarlem/Werkgroep Florakartering Drenthe, Assen. 798 pp. ISBN 90 6097 485 9. Prijs f98.50.

Op de valreep van de 20ste eeuw verscheen dit prachtige boek. Bijna 800 pagina's met informatie over de Drentse flora. Zo'n 107 pagina's zijn gevuld met verantwoording (methode en presentatie), abiotische gegevens en landgebruik, het Drentse floradistrict en een hoofdstuk over de veranderingen in de Drentse flora in de afgelopen eeuw. Daarna komt het echte atlaswerk met een veelheid aan duidelijke verspreidingskaarten. Het is waardevol dat de indeling in ecologische groepen (9 hoofdgroepen) is gepresenteerd. Een overlay met landschap, bodem en kwel/infiltratie completeert het geheel en maakt voor de liefhebber veel duidelijk. Het vormt een belangrijke overlap met het hoofdstuk 'Broedvogels en hun biotopen' in de *Broedvogels van Drenthe*.

De basis van dit boek is, net als bij de broedvogels, gelegd door de combinatie van de milieukartering van de provincie (57% van de gegevens) met de gegevens van derden (vooral vrijwilligers en terreinbeheerders). Na 1984 zien we het aandeel milieukartering steeds verder wegzakken en wordt de betekenis van derden groter. Wordt dit door iedereen wel voldoende gerealiseerd? Meer dan 90% van de km-blokken kent minstens 150 soorten. Er zijn natuurlijk uitschieters in de Drentse Aa (km-hok met 415 soorten) en belangrijke gebieden als de Havelterberg en het (beleidsmatig) onderschatte potkleigebied bij Roden. De meest algemeen verspreide soort is pitrus met een dekking van 98.5%.

Het hoofdstuk veranderingen in de Drentse flora zet helder uiteen hoe en waarom veranderingen in Drenthe zijn opgetreden. In negatieve zin vallen vooral de natte en droge heiden en de blauwgraslanden op, in positieve zin de soorten van kapvlaktes en bos. Door het achtergronddocument *Natuur in Drenthe* weten we dat dit ook voor veel andere soortgroepen geldt (vogels, vlinders, amfibieën en reptielen). Toch zet de negatieve trend door en dat vraagt een grote inzet van beleidsmakers en beheerders. Ook door recreatie en ontsluiting staan dagelijks gebieden in Drenthe onder grote druk.

Het boek is te omvattend om hier in kort bestek te bespreken. Het is tevens een 'kijkboek' met prachtige tekeningen en foto's, naast een bron van informatie voor liefhebbers en professionals. Als enig punt van kritiek wil ik de geringe leesbaarheid van de gele stippen op de verspreidingskaarten noemen. De WFD heeft een monumentaal werk neergezet, waarvoor alle hulde. Ik ben benieuwd in hoeverre monitoring in de toekomst nieuw licht zal werpen op de Drentse flora in het komende decennium. -Jan Grotenhuis.